

XXII. VAKARŲ BALTAI IŠNYKO

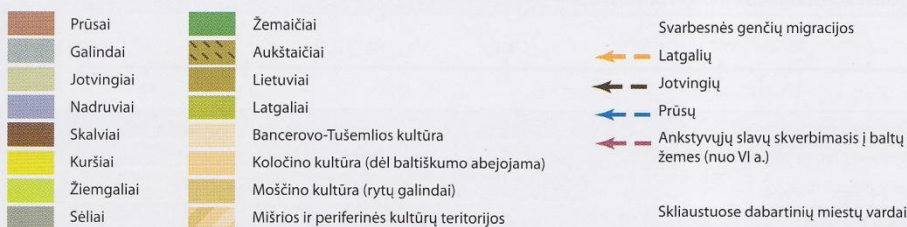
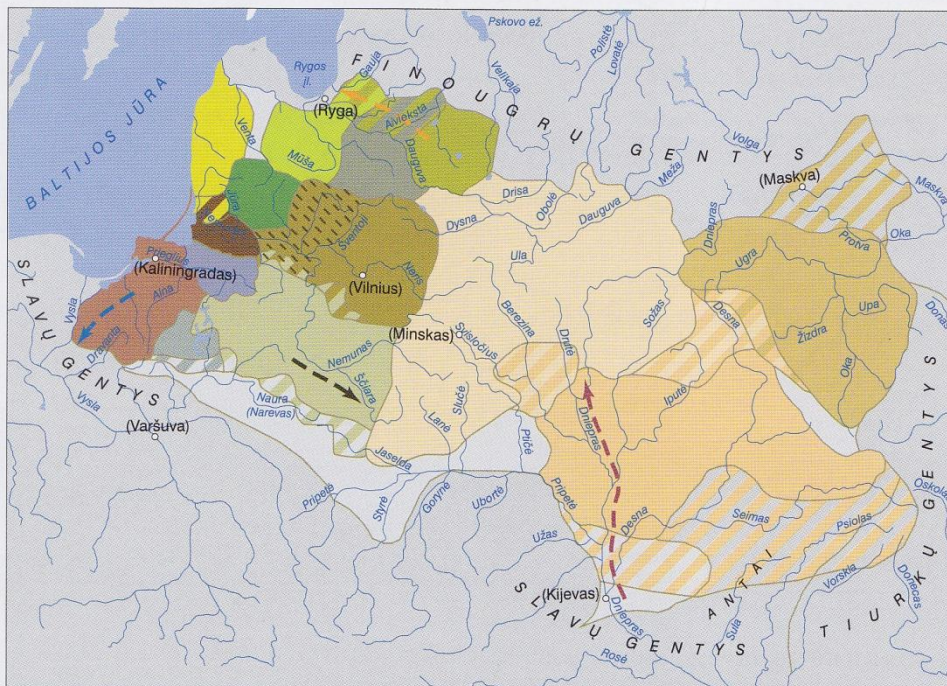
Į istorijos šaltinius pirmosios pateko vakarų baltų gentys: I a. aisčius (*Aestiorum gentes*) paminėjo Tacitas, II a. galindus ir sūdinus (sūduvius) (*Galindai, Soudinai*) – Ptolemajas. Paskutinį kartą aisčių vardas istorijos šaltiniuose minimas IX a. pabaigoje keliautojo Vulfstano pasakojime. Čia rašoma, kad aisčių žemė esanti labai didelė, joje daug miestų (pilių), kuriuos valdą kunigaikščiai. Aprašomi aisčių papročiai, ypač mirusiųjų deginimas. Iš geografijos ir istorijos duomenų matyti, kad Vulfstano aprašyti aisčiai yra vakarų baltų gentis, vėliau vadinta prūsais. Vietoj *aisčių* nuo IX a. tai pačiai vakarų

baltų genčiai pavadinti istorijos šaltiniuose pasirodo *prūsų* vardas.

Manoma, kad Ptolemajo paminėti sūdinai yra vakarų baltų sūduvių protėviai. Sūduviai kartu su dainaviais, palekiais ir jotvingiais sudarė vakarų baltų genčių junginį, vadinamą jotvingių vardu. Jotvingių gentys šnekėjo vakarų baltų tarmėmis, artimomis prūsų kalbai. Kai kurie mokslininkai jotvingių kalbą laikė prūsų kalbos tarme.

Kryžiuočių nukariautų vakarų baltų genčių likučiai išnyko. Jotvingių kalba gyvavo iki XVI a. pabaigos ar XVII a. pradžios. Paskutiniai

Baltų pasaulis VI-VII a. archeologijos duomenimis

prūsai, mokėję savo gimtąją kalbą, išmirė XVIII a. pirmojoje pusėje.

Archeologų tvirtinimu, vakarų baltai iki kryžiuočių įsiveržimo buvo pasiekę palyginti aukštą materialinės ir dvasinės kultūros lygį. Jų kultūra ypač klestėjo pirmaisiais amžiais po Kristaus gimimo.

Pagal Zigmąs Zinkevičius, Aleksiejus Luchtanas, Gintautas Česnys, *Tautos kilmė*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2006, p. 75–76.